

PRAVILNIK

O TEHNIČKIM NORMATIVIMA ZA ZAŠTITU VISOKIH OBJEKATA OD POŽARA

("Sl. list SFRJ", br. 7/84 i "Sl. glasnik RS", br. 86/2011)

Član 1

Pod visokim objektom, u smislu ovog pravilnika, podrazumevaju se zgrade sa prostorijama za boravak ljudi, čiji se podovi najvišeg sprata nalaze najmanje 30 m iznad najniže kote terena na koji je moguć pristup i na kome je moguća intervencija uz korišćenje automehaničkih lestava (u daljem tekstu: objekt).

Član 2

Vatrogasnim vozilima mora biti omogućeno da priđu objektu s onih strana na kojima se nalaze prozori, vrata ili drugi slični otvori.

Prilaz objektu sa strane zabatnog zida bez otvora ne smatra se prilazom za intervenciju.

Član 3

Za intervencije pri gašenju požara mora se obezbediti plato na kome je moguće korišćenje automehaničkih lestava u ovim položajima.

Pristupni put i plato za intervencije moraju imati kolovoze nosivosti najmanje 10 tona osovinskog pritiska.

Član 4

Pristupni put oko objekta i plato za intervencije moraju se izgraditi tako da su pristup i kretanje vatrogasnih vozila uvek mogući samo vožnjom unapred.

Član 5

Na najmanje dva fasadna zida objekta otvori moraju biti pristupačni za vatrogasnu opremu da bi se pri gašenju požara moglo intervenisati sa spoljne strane.

Ako se objekt gradi u nizu sa drugim objektima, pa i sa onim koji nisu visoki, granični zid visokog objekta ne sme imati otvore i mora biti otporan prema požaru najmanje 2 h.

Član 6

Ako se na naspramnim zidovima objekta i susednog objekta bilo koje visine nalaze otvori preko kojih bi se mogao preneti požar s jednog objekta na drugi, najmanje rastojanje između tih otvora određuje se računski, a ako to nije moguće, rastojanje mora iznositi pola visine višeg objekta.

Vatroival d.o.o., ul. Gostivarska br. 15, Beograd, office@vatroival.com www.vatroival.com

Član 7

Objekt se deli na požarne sektore, čija veličina zavisi od visine objekta, kako je prikazano u tabeli.

Tabela

Visina objekta, u m	Veličina požarnog sektora, u m ²
22 do 40	do 1500
41 do 75	do 1000
76 do 100	do 800
preko 100	do 500

Član 8

Ako je površina jednog sprata objekta visine do 40 m manja od polovine površine predviđene u članu 7 ovog pravilnika, požarni sektor može obuhvatiti i dva sprata.

Dužina strane požarnog sektora iznosi najviše 60 m.

Član 9

Dozvoljeno je spajanje dva požarna sektora ako se između njih nalaze vrata otporna prema požaru najmanje 1 h, koja se pri pojavi dima automatski zatvaraju.

Pri spajanju požarnih sektora na objektima višim od 100 m mora se napraviti tampon-zona sa dvoja vrata koja su otporna prema požaru najmanje 1 h. Tampon-zona mora se prirodno ili veštački provetravati.

Vrata iz stava 2 ovog člana moraju imati automatski mehanizam koji će ih u trenutku kad se pojavi dim zatvoriti, pri čemu se mora uključiti ventilacija tampon-zone.

Član 10

Pregradni zid koji odvaja požarne sektore mora da preseca celu konstrukciju.

Ako su tavanice spuštene, pregradni zid mora da preseca vidljivu oblogu tavanice i da se vezuje sa međuspratnom konstrukcijom.

Ako se u krovnoj konstrukciji objekta koristi i gorivi materijal, pregradni zid na poslednjem spratu mora da preseca krovnu konstrukciju i da je nadvisuje najmanje 50 cm.

Vatroival d.o.o., ul. Gostivarska br. 15, Beograd, office@vatroival.com www.vatroival.com

Član 15

Unutrašnji nenoseći pregradni zidovi, osim pokretne pregrade, harmonika-vrata i sl., moraju biti otporni prema požaru najmanje 1/2 h.

Pregradni zidovi između dva stana moraju biti otporni prema požaru najmanje 1,5 h.

Član 16

Izolacija i obloge zidova u prostorijama u kojima se nalaze mokri čvorovi mogu biti i od gorivog materijala (plastika, emajlirani tvrdi lesanit i sl.).

Oblaganje stepenišnog prostora gorivim materijalom nije dopušteno.

Član 17

Fasada objekta mora biti izgrađena od materijala koji ne može da prenosi vatru s jednog sprata na drugi.

Prekidno rastojanje između otvora na dva susedna sprata na fasadnoj strani mora iznositi najmanje 1 m.

Ako je prekidno rastojanje manje od 1 m, put plamena između dva sprata produžava se postavljanjem konzolnih delova konstrukcije objekta u nivou svakog sprata.

Član 18

Svaki požarni sektor objekta mora biti dostupan preko najmanje jednog sigurnosnog stepeništa ili najmanje dva međusobno nezavisna stepeništa. Jedno od nezavisnih stepeništa ne mora da vodi u prizemlje ako vodi u deo objekta ili drugi objekt koji su niži od 22 m i koji su povezani sa drugim stepeništem koje vodi van objekta.

Sigurnosno stepenište mora biti obezbeđeno tako da vatra i dim ne prodiru za sve vreme dok požar traje u objektu i mora biti dostupno iz svih prostorija jednog požarnog sektora putevima koji nisu ugroženi požarom.

Član 19

Stepenišni prostor mora imati otvore za prirodno provetranje, koji se otvaraju iz prizemlja ili sa odmorišta na stepenicama.

Ukupna površina otvora za prirodno provetranje mora biti najmanje 5% površine horizontalnog preseka stepenišnog šahta kome pripadaju, ali ne manje od 0,5 m².

Član 20

Pravilnik o tehničkim normativima za zaštitu visokih objekata od požara

Najduži put iz neke prostorije u jednom požarnom sektoru do stepeništa ne sme biti duži od 30 m za objekte visine do 75 m, odnosno 20 m za objekte više od 75 m.

Član 21

Unutrašnja sigurnosna stepeništa za objekte više od 40 m moraju ispunjavati sledeće uslove:

- 1) moraju biti odvojena od unutrašnjih komunikacija objekta tampon-zonom koja se provetrava prirodnim ili veštačkim putem;
- 2) površina tampon-zone mora iznositi najmanje 5 m², s tim što zona ne može biti uža od 1,25 m;
- 3) tampon-zona mora biti odvojena od stepeništa i unutrašnjih komunikacija vratima koja ne propuštaju dim, koja su napravljena od negorivog materijala i opremljena mehanizmom koji ih uvek drži zatvorenim;
- 4) ako se prirodno provetravanje ne može obezbediti preko fasade objekta, tampon-zona se provetrava veštački sa 20 izmena vazduha na čas;
- 5) liftovi moraju biti izdvojeni od stepenišnog prostora i tampon-zona.

Član 22

Unutrašnja sigurnosna stepeništa za objekte visine od 22 m do 40 m moraju se od ostalih komunikacija odvojiti vratima koja ne propuštaju dim i koja su opremljena mehanizmom koji ih uvek drži zatvorenim.

Član 23

Dim iz stepenišnog pretprostora odvodi se sa najvišeg mesta pretprostora, ispod tavanice, a svež vazduh se ubacuje pri podu pretprostora.

Provetravanje se predviđa samo za jedan požarni stepenišni sektor od četiri sprata.

Uređaj za provetravanje uključuje se automatski preko signalnih uređaja za dim, koji su postavljeni u unutrašnjim komunikacijama ispred stepenišnog pretprostora na najvišoj tački ispod tavanice. Osim automatskog, mora biti obezbeđeno i ručno uključivanje sistema za provetravanje.

Član 24

Stepenišno okno mora biti odvojeno od unutrašnjih prostora objekta zidovima otpornim prema požaru najmanje 1,5 h.

Član 25

Vatroival d.o.o., ul. Gostivarska br. 15, Beograd, office@vatroival.com www.vatroival.com

tel/fax 011/7477-221; 011/7478-800; 011/7478-901

Pravilnik o tehničkim normativima za zaštitu visokih objekata od požara

Najmanja širina sigurnosnog stepeništa određuje se tako što se za svakih 100 ljudi obezbeđuje širina od 60 cm, s tim da ukupna širina ne može biti manja od 1,25 m.

Ako bi, saglasno odredbi stava 1 ovog člana, trebalo obezbediti stepenište šire od 2,20 m, morala bi se napraviti najmanje dva sigurnosna stepeništa.

Stepenišni kraci i gazišta moraju se napraviti od materijala otpornog prema požaru najmanje 1,5 h.

Konzolna i spiralna stepeništa u objektima nisu dozvoljena.

Član 26

Spoljna sigurnosna stepeništa moraju ispunjavati sledeće uslove:

- 1) da su pristupačna iz hodnika ili najmanje iz dve prostorije zgrade na svakom spratu;
- 2) da se ne postavljaju bliže od 1,5 m od otvora na fasadi objekta, osim ako su ozidana prema tom otvoru;
- 3) da korisna širina nije manja od 80 cm, a da nagib nije veći od 45°;
- 4) da se ne prave kao spiralno stepenište i penjalice;
- 5) da zaštitna ograda otvorenih stepeništa nije niža od 1,20 m;
- 6) da je građevinski materijal negoriv;
- 7) da je korišćenje moguće bez obzira na vremenske prilike.

Član 27

U objektima višim od 40 m povezivanje podruma sa gornjim spratovima zajedničkim stepeništima nije dozvoljeno.

U objektima visine do 40 m može se spajati stepenište podruma i gornjih spratova pod uslovom da je ulaz u podrumске prostorije obezbeđen provetravanom tampon-zonom i vratima otpornim prema požaru 1 h.

Član 28

Pod hodnika mora biti ravan i bez suženja.

Oblaganje zidova hodnicima gorivim materijalom nije dozvoljeno.

Pravilnik o tehničkim normativima za zaštitu visokih objekata od požara

Zidovi koji odvajaju hodnike od ostalih ugroženih prostorija moraju biti otporni prema požaru 1,5 h.

Širina hodnika određuje se kao kod sigurnosnih stepeništa, prema odredbama člana 25 ovog pravilnika.

Vrata koja povezuju hodnike sa prostorijama visokog požarnog opterećenja moraju biti otporna prema požaru najmanje 1,5 h i uvek zatvorena.

Na svim putevima za evakuaciju dozvoljeno je postavljanje samo zaokretnih vrata, koja se moraju otvarati samo u smeru izlaženja.

Član 29

Širina izlaza iz objekta određuje se tako što se na svakih 100 ljudi obezbeđuje širina od 60 cm, s tim da izlaz ne može biti uži od 1,25 m niti širi od 2,20 m.

Izlazi i prilazi izlazima moraju biti uvek pristupačni.

Put do izlaznih vrata ne sme voditi kroz prostoriju koja se zaključava i mora biti vidljivo obeležen.

Član 30

Prilazni putevi izlaznim vratima ne smeju da prolaze pored ili preko prostorija ako u slučaju požara u tim prostorijama postoji opasnost po život.

Ako do nekog izlaza iz objekta vodi više pristupnih puteva, dimenzije svakog od tih puteva moraju da zavise od broja ljudi koji se njima koriste.

Svi izlazi iz objekta moraju voditi neposredno na ulicu, dvorište ili u drugi bezbedan prostor.

Izlaz iz objekta ne sme biti niži od 2,30 m.

Član 31

Ako su izlazna vrata na objektu zaokretna, moraju se otvarati u smeru izlaženja.

Vrata moraju biti podešena tako da se u svako vreme mogu otvarati sa strane s koje treba izlaziti. Ako sa unutrašnje strane vrata postoje brave, one se ne smeju otvarati ključem.

Izlazna vrata koja su namenjena samo za evakuaciju u slučaju požara moraju se s unutrašnje strane lako otvarati i moraju biti vidljivo označena kao izlazna vrata u slučaju požara.

Član 32

Vatroival d.o.o., ul. Gostivarska br. 15, Beograd, office@vatroival.com www.vatroival.com

tel/fax 011/7477-221; 011/7478-800; 011/7478-901

Krilo izlaznih vrata ne sme biti uže od 70 cm niti šire od 1,20 m.

Pod sa obe strane izlaznih vrata mora biti ravan i podjednako izdignut na udaljenosti od najmanje 1,50 m. Izuzetno, ako izlazna vrata nisu natkrivena, dozvoljava se postavljanje jednog stepenika sa spoljne strane izlaznih vrata, visokog najviše 18 cm.

Član 33

Ako se izlazna vrata pokreću električnom energijom, moraju biti konstruisana tako da se, u slučaju nestanka energije za napajanje, mogu otvoriti ručno.

Obrtna vrata se ne smatraju izlaznim vratima u slučaju požara.

Član 34

Svaki izlaz iz objekta u slučaju požara mora biti označen uočljivim znakovima ako izlaz ili put do izlaza nisu vidljivi neposredno iz prostorija.

Pri označavanju izlaza iz objekta ne smeju se koristiti jako osetljivi znakovi namenjeni drugoj svrsi niti se u liniji pogleda prema znaku izlaza smeju izlagati roba ili drugi predmeti koji bi mogli da odvuku pažnju od izlaza.

Član 35

Svaka vrata, prolaz ili stepenište koji ne služe za izlaz niti su pristupni put izlazu, a smešteni su tako da bi se zabunom mogli smatrati izlazom, moraju biti vidljivo označeni znakom koji ukazuje na stvarnu namenu vrata, prolaza ili stepeništa.

Član 36

Znakovi za usmeravanje kretanja ljudi moraju biti osvetljeni izvorom svetlosti koji na osvetljenu površinu daje jačinu svetla najmanje 50 lx.

Član 37

Požarni sektor u prostorijama ispod nivoa terena ne sme iznositi više od 250 m² i mora biti odvojen zidom otpornim prema požaru 1,5 h.

Svaki podrumski sprat mora imati najmanje dva izlaza, od kojih jedan vodi neposredno napolje.

Ako postoji više podrumskih spratova, dozvoljeno je postavljanje zajedničkog stepeništa koje mora biti napravljeno kao sigurnosno i koje mora imati zaseban izlaz napolje, nezavisno od izlaza sa nadzemnih spratova.

Član 38

Podrumska prostorija ne sme biti udaljena od izlaza iz objekta više od 20 m. Sva vrata na putu za evakuaciju moraju biti otporna prema požaru 1,5 h.

Vrata koja vode neposredno napolje moraju biti napravljena tako da se sa unutrašnje strane mogu otvarati bez ključa.

Član 39

Ako se u podrumskim prostorijama objekta, duže ili kraće, zadržavaju ljudi, kao drugi izlaz može poslužiti prozor ako je takvih dimenzija da se može koristiti za prolaz.

Član 40

Vrata u jednom požarnom sektoru koja povezuju pojedine prostorije sa putevima za evakuaciju moraju biti otporna prema požaru 1,5 h.

Na javnim objektima vrata moraju biti otporna prema požaru 1,5 h.

Vrata na putevima za evakuaciju moraju se otvarati u smeru izlaženja iz objekta.

Član 41

Vrata koja spajaju požarne sektore moraju imati mehanizam koji ih uvek drži zatvorenim.

Ako se iz tehnoloških ili drugih razloga, vrata iz stava 1 ovog člana drže otvorena, ona moraju imati mehanizam koji ih u trenutku pojave dima zatvara.

Član 42

Žaluzine i sve vrste roletni postavljenih sa spoljne strane prozora moraju biti izrađene od negorivog materijala.

Sa unutrašnje strane prozora dozvoljena je upotreba zastora od gorivog materijala.

Član 43

Zidovi vertikalnih kanala za smeštaj instalacija moraju biti otporni prema požaru 1,5 h.

Pristupni otvori za kontrolu instalacija moraju se osigurati vratima ili kopcima otpornim prema požaru najmanje 1,5 h.

Član 44

Vertikalnim kanalima za smeštaj instalacija u objektu ne sme se prilaziti iz stepenišnog prostora, već samo iz prostora koji je od ostalih komunikacija u objektu odvojen vratima koja moraju biti izrađena od negorivog materijala.

Na najvišem spratu objekta vertikalni kanali za smeštaj instalacija moraju se provetravati preko bočnih otvora ukupne površine 5% od površine poprečnog preseka kanala.

Član 45

Horizontalni kanali u koje se postavljaju instalacije moraju biti otporni prema požaru 1 h.

Sve obloge horizontalnih kanala i otvora na tim kanalima moraju biti od negorivog materijala.

Član 46

Izolacije na kanalima u koje se postavljaju instalacije moraju biti od negorivog materijala i postavljene tako da dim ili plamen ne mogu prodirati u susednu prostoriju.

Otvori na kanalima za smeštaj instalacija, ako se nalaze u prostorijama, moraju biti osigurani poklopcima ili vratima otpornim prema požaru 1,5 h.

Član 47

Horizontalni kanali u koje se postavljaju instalacije moraju se provetravati. Za provetravanje se ne smeju upotrebljavati stepenišni prostor niti prostorije u objektu koje se koriste ili u kojima se nalazi zapaljiv materijal.

U horizontalnim kanalima bez protivpožarne pregrade koja sprečava prenošenje požara duž instalacija dozvoljena dužina instalacija može da iznosi najviše 15 m.

Član 48

Vertikalni kanali za odvođenje otpadaka sa pojedinih spratova moraju imati svoj provetravani pretprostor, osim ako se otvor za ubacivanje otpadaka, sa poklopcem, nalazi na spoljnjem zidu.

Kanal za odvođenje otpadaka ne sme biti u neposrednoj vezi sa stepenišnim prostorom.

Unutrašnja površina kanala mora biti glatka.

Član 49

Zidovi vertikalnih kanala moraju biti otporni prema požaru 1,5 h.

Otvori za ubacivanje otpadaka u vertikalne kanale moraju se nalaziti u posebnoj prostoriji, čija površina ne sme biti manja od 2 m² i koja mora imati posebno provetravanje.

Poklopac na otvoru kroz koji se ubacuju otpaci mora biti od negorivog materijala, uvek zatvoren i dobro zaptiven.

Član 50

Zidovi prostorije za sakupljanje otpadaka iz vertikalnih kanala moraju biti otporni prema požaru najmanje 1,5 h.

Prostorija iz stava 1 ovog člana predstavlja zaseban požarni sektor.

Vrata na prostoriji za sakupljanje otpadaka moraju biti otporna prema požaru najmanje 1,5 h i moraju imati mehanizam koji ih drži uvek zatvorenim.

Prostorija za sakupljanje otpadaka mora se provetravati.

Član 51

Svaki požarni sektor u objektu mora biti povezan sa najmanje jednim liftom za prevoz lica.

Liftovi za prevoz lica u objektima višim od 40 m moraju biti pristupačni iz pretprostora koji se provetrava.

Član 52

Zidovi okana za liftove moraju biti otporni prema požaru 1,5 h.

U objektima višim od 40 m okna za liftove moraju biti odvojena od stepenišnog prostora, a u objektima visine do 40 m dozvoljeno je da provetravani pretprostor bude zajednički za liftove i stepenište.

Osim instalacija potrebnih za rad lifta, u okno za lift postavljaju se još samo instalacije za automatsko otkrivanje požara i javljanje o požaru u oknu za lift i kabini.

Član 53

Kabine liftova i vrata na oknu za lift moraju biti od negorivog materijala. Ta vrata moraju se zatvarati automatski.

Član 54

Lift mora biti opremljen uređajima koji omogućavaju da se, u slučaju pojave požara u požarnom sektoru u kome se lift nalazi, kabina automatski dovede u prizemlje i da se, posle izlaska lica lift automatski isključi iz rada.

Dimni detektori, zbog osetljivosti, ne smeju biti povezani sa komandom za blokiranje lifta.

Član 55

U objektima višim od 75 m jedan od liftova koji se normalno koriste predviđa se kao lift za evakuaciju u toku požara (u daljem tekstu: sigurnosni lift).

Sigurnosni lift mora biti smešten u sopstveno okno čiji su zidovi i vrata otporni prema požaru najmanje 1,5 h.

Okno sigurnosnog lifta može biti smešten u stepenišni prostor, u provetreni prostor stepeništa ili locirano tako da ima poseban pretprostor za provetranje, sa najmanje 20 izmena vazduha na čas.

Član 56

Jedna od dimenzija sigurnosnog lifta mora iznositi najmanje 2,10 m.

Pretprostor iz koga se ulazi u sigurnosni lift mora biti takvih dimenzija da se nesmetano mogu unositi i iznositi bolnička nosila sa bolesnikom u ležećem položaju.

Član 57

Komanda za upravljanje sigurnosnim liftom mora biti napravljena tako da se kabina, pozivom iz prizemlja, preko posebnog prekidača, može bezbedno, u svako vreme, dovesti u prizemlje.

Sigurnosni lift se koristi za vreme požara samo pomoću posebnog ključa za upravljanje.

Član 58

Temperatura nastala od požara ne sme da utiče na rad sigurnosnog lifta tokom 1 h.

Član 59

Sigurnosni lift se mora označiti natpisom. Ako natpis nije vidljiv sa ulaza u prizemlje, moraju se postaviti posebni natpisi za usmeravanje.

Član 60

Prostorija u koju je smešten pogonski agregat za lift (mašinska prostorija) mora se nalaziti na najvišem mestu u objektu i mora biti odvojena od ostalih komunikacija vratima otpornim prema požaru najmanje 1,5 h. Zidovi te prostorije moraju biti otporni prema požaru 1,5 h.

Član 61

Kotlarnica za zagrevanje može se postaviti u objektu visine do 40 m ako ispunjava sledeće uslove:

Pravilnik o tehničkim normativima za zaštitu visokih objekata od požara

- 1) da su zidovi kotlarnice i međuspratna konstrukcija otporni prema požaru 1,5 h;
- 2) da su vrata za ulaz u kotlarnicu postavljena sa strane objekta. Kotlarnica može biti povezana sa objektom preko tampon-zone sa veštačkim provetravanjem i vratima otpornim prema požaru 1,5 h;
- 3) da kotlarnica ima najmanje dva izlaza, od kojih jedan vodi neposredno van objekta;
- 4) da se vrata na kotlarnici otvaraju u smeru izlaženja;
- 5) da se skladišni prostor za gorivo (čvrsto, tečno ili gasovito) ne nalazi u objektu.

Član 62

Kotlarnica za objekte visine preko 40 m mora biti locirana van objekta.

Ako se kotlarnica postavlja neposredno uz objekt, ona mora da ispunjava sledeće zahteve:

- 1) da zid objekta uz koji se prislanja kotlarnica nema otvora na visini najmanje 5 m iznad kotlarnice;
- 2) da je zid kotlarnice prema objektu otporan prema požaru najmanje 3 h;
- 3) da su krovna konstrukcija i krovni pokrivač kotlarnice izrađeni samo od negorivog materijala;
- 4) da na zidu kotlarnice prema objektu ne postoji veza sa objektom.

Član 63

Podstanica za toplu vodu u objektu mora se smestiti u posebnu prostoriju.

Član 64

Za zagrevanje vode za centralno grejanje može se koristiti i gas, s tim da se kotlarnica postavlja u najviši sprat objekta.

U prostoriju kotlarnice mora se ulaziti samo sa terase.

Kotlarnice se snabdevaju gasom pomoću cevovoda koji se postavlja sa spoljne strane objekta na zidu bez otvora, a ako je zid s otvorom, cevovod se postavlja 2 m od otvora i zaštićuje od uticaja atmosferilija i visokih temperatura.

Deo cevovoda koji je pristupačan sa nivoa terena mora biti zaštićen od mehaničkog oštećenja.

Član 65

Vatroival d.o.o., ul. Gostivarska br. 15, Beograd, office@vatroival.com www.vatroival.com

tel/fax 011/7477-221; 011/7478-800; 011/7478-901

Pravilnik o tehničkim normativima za zaštitu visokih objekata od požara

U objektima nije dozvoljeno postavljanje transformatorskih stanica.

U objektima visine do 40 m može se, izuzetno, dozvoliti postavljanje transformatorske stanice pod uslovom da je prostorija u koju se postavlja stanica odvojena od ostalih prostorija.

Zidovi prostorije u koju se smeštaju transformatori moraju biti otporni prema požaru 3 h.

Iznad ulaznih vrata u transformatorsku stanicu mora se napraviti nadstrešnica koja ima dobro zaptivenu vezu sa objektom i čija dužina mora da iznosi najmanje 2 m, a širina, od vrata na jednu i drugu stranu, po 1 m.

Član 66

Osim redovnog napajanja električnom energijom iz mreže, u objektima se mora obezbediti i rezervni izvor koji će električnom energijom napajati sledeće uređaje:

- 1) sigurnosni lift ili najmanje jedan lift namenjen korisnicima objekta;
- 2) osvetljenje puteva za evakuaciju (stepeništa, hodnici, pristupni putevi, natpisi za bržu evakuaciju i sl.);
- 3) uređaje za zatvaranje dimnih klapni u objektu;
- 4) hidroforsko postrojenje i pumpe (ako postoje u objektu);
- 5) uređaj za automatsko otkrivanje i javljanje o požaru;
- 6) automatske uređaje za gašenje požara (ako su postavljeni);
- 7) uređaje za provetravanje pretprostora, tampon-zona i električnih uređaja koji služe za zaštitu od požara.

Član 67

Ako se kao rezervni izvor za snabdevanje električnom energijom koristi agregat sa motorom sa unutrašnjim sagorevanjem, za taj agregat mora se obezbediti posebna prostorija čiji su zidovi i vrata otporni prema požaru najmanje 1,5 h.

Agregat iz stava 1 ovog člana mora se automatski uključivati i mora biti sposoban da obezbeđuje energiju najmanje 2 h.

Član 68

Akumulatorske baterije koje se koriste kao rezervni izvor električne energije moraju biti smeštene u posebnu prostoriju koja se dobro provetrava.

Prostorija iz stava 1 ovog člana mora imati električne instalacije koje su izvedene u protiveksplozionoj zaštiti.

Vrata na prostoriji moraju biti otporna prema požaru najmanje 1 h i prilikom otvaranja i zatvaranja ne smeju varničiti.

Akumulatorske baterije moraju biti sposobne da obezbeđuju energiju najmanje 2 h.

Član 69

Električna instalacija u objektu mora biti napravljena tako da se iz prizemlja ili spolja može brzo isključiti.

Razvodne table i druge table sa mernim uređajima postavljaju se u ormare od negorivog materijala koji se ne smeju nalaziti na putu za evakuaciju iz objekta.

Glavni naponski vodovi, kao i ostali vodovi koji prolaze kroz jedan požarni sektor ili više požarnih sektora postavljaju se tako da se preko njih ne može preneti vatra sa jednog sprata na drugi sprat, odnosno iz jednog požarnog sektora u drugi požarni sektor.

U okna namenjena za električne kablove ne smeju se postavljati druge instalacije.

Član 70

Za svaki požarni sektor izgrađuje se, po pravilu, zaseban sistem za klimatizaciju, odnosno provetravanje.

Izuzetno od odredbe stava 1 ovog člana, ako se ne može izbeći spajanje dva požarna sektora ili više požarnih sektora kanalima za klimatizaciju ili provetravanje, na mestima na kojima prolaze ovi kanali kroz tavanice ili zidove koji odvajaju požarne sektore moraju se postaviti klapne otporne prema požaru koje se automatski zatvaraju pri pojavi dima ili povećane toplote.

Vertikalni otvori za provetravanje moraju sa svih strana biti otporni prema požaru 1,5 h.

Materijal koji se koristi za toplotnu ili zvučnu izolaciju uređaja za klimatizaciju i provetravanje mora biti negoriv.

Član 71

Pri aktiviranju signalnog uređaja za dim ili uređaja za automatsko otkrivanje i javljanje o požaru uređaji za dovod svežeg vazduha moraju biti izvedeni tako da se automatski isključuju.

Uređaji za provetravanje i klimatizaciju ponovo se uključuju iz prizemlja prekidačem postavljenim na lako dostupnom mestu.

Član 72

Klima-komore i drugi uređaji za provetravanje moraju se smestiti u zasebnu prostoriju koja je od ostalih prostorija u objektu odvojena zidovima otpornim prema požaru 1,5 h.

Vrata na prostoriji za klima-komore i uređaje za provetravanje moraju biti otporna prema požaru 1,5 h.

Član 73

Ovaj pravilnik stupa na snagu po isteku 12 meseci od dana objavljivanja u "Službenom listu SFRJ".

***Samostalni član Pravilnika o izmeni
Pravilnika o tehničkim normativima za zaštitu visokih objekata od požara***

("Sl. glasnik RS", br. 86/2011)

Član 2

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku Republike Srbije".